

Pancreatitis in domestic cats: prevalence

Yu. Dereza✉ | N. Kanivets

Article info

Correspondence Author

Yu. Dereza

E-mail:

fedorchak96@gmail.com

Poltava State Agrarian

University,

Skovoroda Str., 1/3,

Poltava, 36000, Ukraine

Citation: Dereza, Yu., & Kanivets, N. (2025). Pancreatitis in domestic cats: prevalence. *Scientific Progress & Innovations*, 28(4), 155–158. doi: 10.31210/spi2025.28.04.23

The article presents the results of a comprehensive analysis of the prevalence of non-infectious pancreatitis among domestic cats in the Poltava region during the period 2022–2024. In total, 13,146 cases of disease in cats were registered in veterinary clinics in Poltava, of which 11,437 (87.0 %) were non-infectious pathologies. Digestive disorders accounted for 19.16 % (2,191 cases), among which pancreatitis was diagnosed in 334 animals (15.25 %), which allows us to identify it as one of the leading pathologies of the gastrointestinal tract along with gastroenteritis (291 cases; 13.29 %) and neoplasms (137 cases; 6.25 %). An in-depth analysis included 134 cats with laboratory-confirmed pancreatitis, among which 14 animals were found to have a chronic form of the disease, and 10 had concomitant disorders of the hepatobiliary and digestive systems. An age-related dependence of the development of pathology was established: the largest proportion was animals aged 7–11 years (41.7 %), followed by cats aged 1–6 years (33.3 %) and 12–15 years (25 %). Gender distribution showed no significant differences: females – 54.2 %, males – 45.8 %, which does not indicate a stable gender predisposition to the development of pancreatitis. The obtained results indicate the high clinical significance of pancreatitis in the structure of non-infectious gastroenterological pathologies in cats, its polyetiological nature, and frequent combination with other diseases of the abdominal organs. A summary of the obtained results indicates that pancreatitis is a polyetiological process that often occurs in combination with other inflammatory or metabolic disorders of the abdominal organs. The data presented are of practical importance and can serve as a basis for improving diagnostic approaches, interpretation of clinical and laboratory indicators, and the development of algorithms for early detection of pathology and planning of further studies aimed at clarifying risk factors, breed- and season-related predisposition to pathology, which is especially relevant in the context of an increase in the number of chronic gastroenterological diseases in small domestic animals.

Keywords: research, domestic cat, gastroenterology, pancreas, prevalence of pancreatitis, age, sex.

Панкреатит у свійських котів: поширення

Ю. Ф. Дереза | Н. С. Канівець

Полтавський державний
аграрний університет,
м. Полтава, Україна

У статті наведено результати комплексного аналізу поширеності панкреатиту незаразної етіології серед свійських котів Полтавського регіону за період 2022–2024 років. Загалом у ветеринарних клініках м. Полтави зареєстровано 13146 випадків захворювань у котів, з яких 11437 (87,0 %) становили патології незаразної природи. Порушення з боку органів травлення склали 19,16 % (2191 випадок), серед яких панкреатит встановлено у 334 тварин (15,25 %), що дозволяє визначити його як одну з провідних патологій шлунково-кишкового тракту поряд із гастроентеритом (291 випадок; 13,29 %) та новоутвореннями (137 випадків; 6,25 %). Поглиблено дослідили 134 коти з лабораторно підтвердженим панкреатитом, серед яких у 14 тварин виявлено хронічний перебіг захворювання, а у 10 – супутні порушення гепатобіліарної та травної систем. Встановлено вікову залежність розвитку патології: найбільшу частку становили тварини віком 7–11 років (41,7 %), далі – коти віком 1–6 років (33,3 %) та 12–15 років (25 %). Статевий розподіл виявив мінімальні відмінності: самки – 54,2 %, самці – 45,8 %, що не свідчить про наявність стабільної статевої схильності до розвитку панкреатиту. Отримані результати вказують на високу клінічну значущість панкреатиту у структурі незаразних гастроентерологічних патологій котів, його поліетіологічний характер та часте поєднання з іншими захворюваннями органів черевної порожнини. Узагальнення отриманих результатів свідчить, що панкреатит є поліетіологічним процесом, який часто перебігає у поєднанні з іншими запальними або метаболічними порушеннями органів черевної порожнини. Представлені дані мають важливе практичне значення і можуть слугувати підґрунтям для вдосконалення діагностичних підходів, інтерпретації клініко-лабораторних показників та формування алгоритмів раннього виявлення патології і планування подальших досліджень, спрямованих на уточнення факторів ризику, породної та сезонної схильності до патології, що особливо актуально в умовах збільшення кількості хронічних гастроентерологічних захворювань у дрібних домашніх тварин.

Ключові слова: дослідження, свійський кіт, гастроентерологія, підшлункова залоза, поширення панкреатиту, вік, стаття.**Бібліографічний опис для цитування:** Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. Панкреатит у свійських котів: поширення. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28 (4). С. 155–158.

Вступ

Діагностика панкреатиту у свійських котів за життя тварини традиційно вважалася малоймовірною, що зумовлено як відносною рідкістю цього захворювання, так і суттєвими складнощами у встановленні остаточного клінічного діагнозу [4, 13, 16]. У більшості випадків патологічні зміни, характерні для панкреатиту, виявлялися лише під час патологоанатомічного розтину [3, 4, 8, 11]. Наприклад, за даними одного з ретроспективних аналізів секційного матеріалу, приблизно у 3,5 % досліджених котів було виявлено ознаки ураження екзокринної частини підшлункової залози [6]. При цьому автори наголошували, що реальна частка випадків панкреатиту може бути дещо нижчою, оскільки до вибірки було включено різні патології підшлункової залози, зокрема неоплазії, амілоїдоз, кістозні ураження та екзокринну недостатність [19].

В іншому масштабному огляді, який охопив 8687 випадків розтинів котів за тринадцятирічний період, повідомлялося про 40 випадків гострого панкреатиту. Це відповідає приблизно одному випадку на 800 хворих тварин, господарі яких зверталися за допомогою до ветеринарних клінік [18]. Додаткові дослідження демонстрували схожі тенденції: частота виявлення панкреатиту коливалася в межах від 0,57 до 2,9 % [15, 19].

Наукова спільнота загалом дійшла висновку, що серед котів переважає інтерстиціальна (неускладнена) форма панкреатиту, тоді як гострі гнійні або некротичні форми реєстрували значно рідше [9, 13, 18, 20]. Існувало також припущення, що в Північній Америці захворюваність на панкреатит може бути вищою, ніж у європейських країнах, і це потенційно пов'язували з більшою поширеністю супутніх патологій, зокрема печінковий ліпідоз у котів, який був поширеним на цьому континенті [17].

У сучасній клінічній практиці дрібних домашніх тварин панкреатит у котів дедалі частіше розглядається як поширена патологія, а не випадкове явище. Така тенденція значною мірою зумовлена суттєвим розширенням можливостей ветеринарної діагностики, зокрема широким впровадженням ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та підвищенням рівня фахової підготовки лікарів. Додатково це пов'язано з усвідомленням недостатньої інформативності традиційних методів діагностики й активним розвитком нових лабораторних тестів, що характеризуються високою чутливістю та специфічністю. У котів, як і в інших видів, виокремлюють гострі та хронічні форми панкреатиту, клінічний перебіг та морфологічні особливості яких багато в чому нагадують аналогічні стани, описані у собак [9].

За даними інших дослідників, встановлення діагнозу панкреатит у свійських котів за життя тварини є надзвичайно складним завданням, що зумовлено неспецифічністю клінічних проявів та відсутністю чітко визначених діагностичних порогових значень ліпази. Наголошується також, що у випадках супутніх екстрапанкреатичних патологій

клініко-лабораторні зміни, сумісні з панкреатитом, нерідко не призводять до постановки відповідного клінічного діагнозу [7].

Для уточнення цих аспектів зарубіжні автори провели ретроспективний аналіз 563 госпіталізованих котів із гіперліпаземією. У межах цього дослідження оцінювали частоту встановлення клінічного діагнозу панкреатит у тварин з підвищеною активністю ліпази, а також частоту виявлення супутніх захворювань у котів із підозрою на панкреатичне ураження. Результати показали, що панкреатит діагностувався відносно часто – у 34 % випадків (192 із 563), причому більшість цих тварин мали принаймні одну супутню патологію. Водночас частка котів із панкреатитом без будь-яких інших діагнозів була низькою та становила лише 6 % (33 із 563) [7, 9].

Однак навіть у межах цієї малої підгрупи тварин, щодо яких у медичній документації не вказувалися супутні захворювання, у 70 % котів (23 із 33) під час ультразвукового дослідження все ж реєстрували патологічні зміни з боку кишечника або гепатобіліарної системи. Лише у 30 % тварин (10 із 33) не було виявлено жодних позапанкреатичних ультразвукових аномалій, що підтверджує високу поширеність прихованої коморбідності [7].

Водночас у 66 % котів із гіперліпаземією (371 із 563) не отримали клінічного діагнозу панкреатиту. Цікаво, що у 15 % з них (55 із 371) все ж спостерігали ультразвукові ознаки ураження підшлункової залози, що може свідчити про недооцінювання реальної поширеності цього захворювання або про складність його диференціальної діагностики в умовах супутніх патологічних процесів [5].

Мета дослідження

Мета дослідження полягала у встановленні поширеності патології підшлункової залози – панкреатиту, незаразної етіології, серед свійських котів Полтавського регіону і виявлення вікової та статеві схильності до захворювання.

Матеріали і методи

Дослідження проводили на базі навчально-науково-виробничої клініки ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету, а також у ветеринарних закладах (клініках ветеринарної медицини) м. Полтава впродовж 2022–2024 років.

Статистичний аналіз здійснювали за допомогою прикладних програм статистичного аналізу Microsoft Excel.

Результати та їх обговорення

У результаті аналізу журналів амбулаторних хворих та історій хвороб ветеринарних клінік м. Полтави включно з даними навчально-науково-виробничої клініки ветеринарної медицини ПДАУ встановлено, що 2022–2024 років було зареєстровано 13 146 випадків захворювань у свійських котів. Із них

11 437 (переважна більшість) становили патології незаразної етіології.

Серед порушень з боку органів травлення (2191 випадок, 19,16 % від загальної кількості реєстрацій) значну частку становили запальні захворювання. Зокрема, у 291 тварини (13,29 %) діагностували гастроентерит, у 334 котів (15,25%) – панкреатит, а у 137 тварин (6,25 %) виявляли новоутворення шлунково-кишкового тракту та інші патологічні стани (рис. 1).

Рис. 1. Поширення хвороб шлунково-кишкового тракту незаразної етіології свійських котів

Встановлено, що панкреатит посідає одне з провідних місць серед діагностованих захворювань травної системи. Така висока поширеність, на нашу думку, не є випадковою, оскільки підшлункова залоза є органом, надзвичайно чутливим до впливу медикаментів, стресових чинників, метаболічних порушень та ішемічних процесів, що виникають при широкому спектрі клінічних станів. Це може пояснювати часте виявлення легких форм панкреатичного ураження навіть у зовні клінічно здорових тварин.

Подальший аналіз охопив 134 свійських котів з лабораторно підтвердженим діагнозом панкреатит. Серед них ознаки хронічного перебігу запалення підшлункової залози були встановлені у 14 тварин, а ще у 10 котів реєстрували патології гепатобіліарної та травної систем, які можуть виступати чинниками ризику розвитку панкреатиту. У наукових статтях існують повідомлення, що найпоширенішою супутньою патологією панкреатиту у котів є запалення кишечника, яке реєстрували у 42,85 % хворих котів [2, 12]. Інші дослідники вказують, що панкреатит у котів може перебігати у складі тріадиту (17,0 %) [10].

Дослідження вікової структури хворих показало, що найвища частка випадків припадала на тварин віком 7–11 років – 10 котів (41,7 %). Другою за поширеністю була група віком від 1 до 6 років – 8 тварин (33,3 %). Ще шість котів (25 %) належали до вікової категорії 12–15 років (рис. 2).

Отже, отримані дані свідчать про підвищену вразливість до панкреатиту у зрілих тварин, особливо у віковому інтервалі 7–11 років, що може бути пов'язано з накопиченням морфофункціональних,

метаболічних та імунологічних змін, характерних для котів середнього та старшого віку. Наші дослідження підтверджують результати й інших авторів, згідно з аналізом даних щодо розповсюдження патології панкреаса в літературі описано, що найпоширенішим віком прояву панкреатиту був зафіксований саме 8,6 років (в середньому) [1, 12, 20].

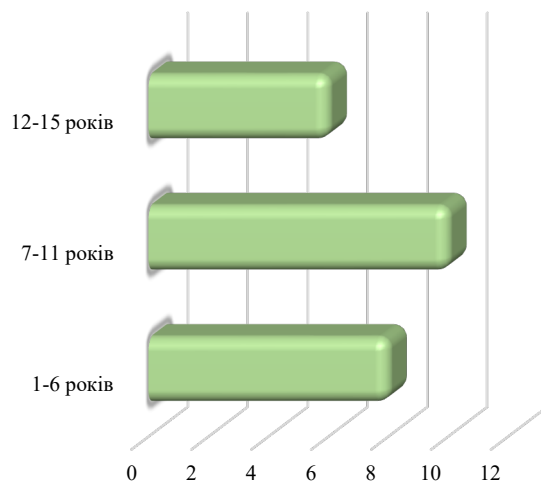

Рис. 2. Поширення панкреатиту серед свійських котів за віковою схильністю, n=24

Щодо поширення панкреатиту за статевим розподілом, то згідно з отриманими даними, серед досліджуваної вибірки самці становили 11 голів (45,8 %), а самки – 13 голів (54,2 %; рис. 3).

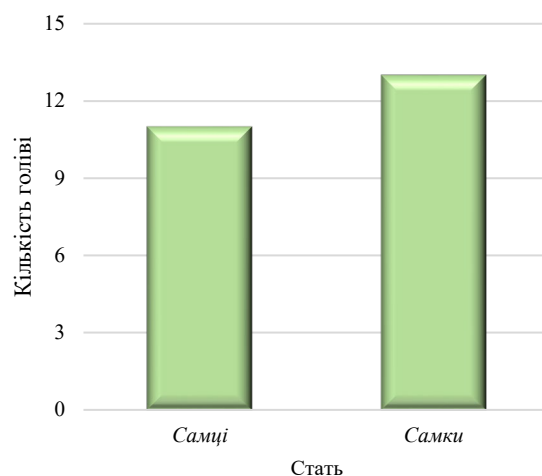

Рис. 3. Поширення панкреатиту серед свійських котів за статевою ознакою, n=24

Незначна перевага самок узгоджується з даними зарубіжних авторів, які загалом не виявляють чіткої статевої схильності до розвитку панкреатиту [5]. Водночас у літературі трапляються повідомлення про протилежні тенденції, зокрема вищу частоту патології серед самців, що може бути пов'язано з особливостями досліджень або популяційними відмінностями [10, 14]. У нашому випадку статеві варіації ймовірно зумовлені відносно невеликою вибіркою або особливостями структури локальної популяції свійських котів.

Висновки

У ході проведеного дослідження встановлено, що панкреатит є однією з найбільш поширених патологій травної системи у свійських котів у м. Полтаві. Аналіз даних ветеринарних клінік за 2022–2024 роки продемонстрував, що серед значної частки захворювань незаразної етіології порушення функціонування органів травлення становлять майже п'яту частину всіх зареєстрованих випадків. При цьому панкреатит посідає провідне місце серед таких патологій, випереджаючи за частотою гастроентерити та новоутворення шлунково-кишкового тракту. Така ситуація підтверджує високу клінічну чутливість підшлункової залози до впливу різноманітних ендогенних та екзогенних чинників.

Детальний аналіз групи котів із лабораторно підтвердженим панкреатитом дозволив встановити, що значна частина хворих тварин мала супутні патології гепатобіліарної та травної систем, що вказує на тісний патогенетичний зв'язок панкреатиту з іншими захворюваннями черевної порожнини та підтверджує поліетіологічний характер цього процесу. Виявлені дані свідчать, що панкреатит рідко виникає як ізольоване захворювання, а найчастіше розвивається у комплексі з іншими метаболічними або запальними порушеннями.

Оцінка вікової структури хворих тварин показала виражену схильність до розвитку панкреатиту у котів зрілого та старшого віку, з піковою поширеністю у віковій групі 7–11 років. Це узгоджується з відомими даними про накопичення вікових змін у тканинах підшлункової залози, зниження її функціонального резерву та підвищення вразливості до дії патологічних чинників.

Статеві відмінності у поширенні панкреатиту у межах досліджуваної вибірки були мінімальними, а незначна перевага самок, імовірно, має випадковий характер і не формує підстав для висновків про статеву схильність до захворювання.

У перспективі подальших досліджень вважаємо за потрібне проаналізувати поширення патології підшлункової залози за породною схильністю та сезонністю реєстрації цієї патології у свійських котів.

Конфлікт інтересів

Автори стверджують про відсутність конфлікту інтересів щодо їхнього викладу та результатів досліджень.

References

1. Bazelle, J., & Watson, P. (2014). Pancreatitis in cats. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 16 (5), 395–406. <https://doi.org/10.1177/1098612x14523186>
2. Černá, P., Kilpatrick, S., & Gunn-Moore, D. A. (2020). Feline comorbidities: What do we really know about feline triaditis? *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 22 (11), 1047–1067. <https://doi.org/10.1177/1098612x20965831>

3. Dill-Macky, E. (1993). Pancreatic Diseases of Cats. *Compendium of Continuing Education for the Practicing Veterinarian*, 15, 589–595.
4. Duffell, S. J. (1975). Some aspects of pancreatic disease in the cat. *Journal of Small Animal Practice*, 16 (1–12), 365–374. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.1975.tb05757.x>
5. Forman, M. A., Steiner, J. M., Armstrong, P. J., Camus, M. S., Gaschen, L., Hill, S. L., Mansfield, C. S., & Steiger, K. (2021). ACVIM consensus statement on pancreatitis in cats. *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 35 (2), 703–723. <https://doi.org/10.1111/jvim.16053>
6. Hill, R. C., & Van Winkle, T. J. (1993). Acute necrotizing pancreatitis and acute suppurative pancreatitis in the cat: a retrospective study of 40 cases (1976–1989). *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 7 (1), 25–33.
7. Hotz, V., Brugger, D., & Kook, P. H. (2024). Evaluation of disease spectrum in hospitalized cats with hyperlipasemia: Pancreatitis alone is rare, hyperlipasemia without suspected pancreatitis is common. *Animals*, 14 (10), 1479. <https://doi.org/10.3390/ani14101479>
8. Jubb, K. V. F., Kennedy, P. C., & Palmer, N. (2012). *Pathology of domestic animals*. Academic Press.
9. Mansfield, C. (2012). Acute pancreatitis in dogs: advances in understanding, diagnostics, and treatment. *Topics in Companion Animal Medicine*, 27 (3), 123–132. <https://doi.org/10.1053/j.tcam.2012.04.003>
10. Mansfield, C. S., & Jones, B. R. (2001). Review of feline pancreatitis part one: the normal feline pancreas, the pathophysiology, classification, prevalence and aetiologies of pancreatitis. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 3 (3), 117–124. <https://doi.org/10.1053/j.fjms.2001.0129>
11. Owens, J. M., Drazner, F. H., & Gilbertson, S. R. (1975) Pancreatic disease in the cat. *Journal of the American Animal Hospital Association*, 11, 83–89.
12. Santos, B. G. S. dos, & Andrade, J. da S. (2023). Pancreatite felina: análises de perfil e comorbidades em pacientes de um hospital veterinário diagnosticados em Caxias do Sul-RS entre o período de 2021–2022. *Research, Society and Development*, 12 (7), e3512742464. <https://doi.org/10.33448/rsd-v12i7.42464>
13. Schaer, M., & Holloway, S. (1991). Diagnosing acute pancreatitis in the cat. *Veterinary Medicine August*, 86 (8), 782–795.
14. Schaer, M. (1991). Acute pancreatitis in the cat. *Feline Practice*, 19, 24–25.
15. Simpson, K. W. (1993). Current concepts of the pathogenesis and pathophysiology of acute pancreatitis in the dog and cat. *Compendium of Continuing Education for the Practicing Veterinarian*, 15, 247–253.
16. Simpson, K. W., Shiroma, J. T., Biller, D. S., Wicks, J., Johnson, S. E., Dimski, D., & Chew, D. (1994). Ante mortem diagnosis of pancreatitis in four cats. *Journal of Small Animal Practice*, 35 (2), 93–99.
17. Siriphanpom, Y., Wiratsudakul, A., Kasemsuwan, S., Chuchalermporn, P., Vijamsorn, M., & Kashemsant, N. (2025). Retrospective evaluation of the prognostic utility of clinical and laboratory findings in hospitalized cats with pancreatitis. *Animals*, 15 (7), 1060. <https://doi.org/10.3390/ani15071060>
18. Spinaci, M., & Marcato, P. S. (1993). Pancreatiti e altre patologie del pancreas esocrino nel gatto. *Obiettivi e Documenti Veterinari*, 14, 35–35.
19. Steiner, J. M., & Williams, D. A. (1997). Feline pancreatitis. *Compendium on Continuing Education for the Practicing Veterinarian*, 19 (5), 590–601.
20. Williams, D. A., Guilford, W. G., & Center, S. A. (1996). *Strombeck's small animal gastroenterology*. Philadelphia: WB Saunders

ORCID

- Yu. Dereza <https://orcid.org/0000-0001-9851-252X>
N. Kanivets <https://orcid.org/0000-0001-9520-2999>

2025 by the author(s). This is an open-access article distributed under the Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.